

Číslo: 4764/2021-1.7/zg
10418/2021
10419/2021-int.
Bratislava, 24. február 2021

ROZHODNUTIE VYDANÉ V ZISŤOVACOM KONANÍ

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, sekcia ochrany prírody, biodiverzity a odpadového hospodárstva, odbor posudzovania vplyvov na životné prostredie, ako ústredný orgán štátnej správy starostlivosti o životné prostredie podľa § 1 ods. 1 písm. a) a § 2 ods. 1 písm. c) zákona č. 525/2003 Z. z. o štátnej správe starostlivosti o životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ako správny orgán podľa § 1 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov a ako príslušný orgán podľa § 3 písm. k) v spojení s § 54 ods. 2 písm. f) zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, **rozhodlo** podľa § 29 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a podľa § 46 a § 47 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov po vykonaní zisťovacieho konania pre zmenu navrhovanej činnosti „**Modernizácia linky na výrobu šedého Portlandského slinku spojená s rozšírením portfólia a zvýšením kapacity spoluspaľovaných alternatívnych palív**“, navrhovateľa **CRH (Slovensko) a. s., 906 38 Rohožník**, takto:

Zmena navrhovanej činnosti „**Modernizácia linky na výrobu šedého Portlandského slinku spojená s rozšírením portfólia a zvýšením kapacity spoluspaľovaných alternatívnych palív**“ uvedená v predloženom oznámení o zmene navrhovanej činnosti

sa bude posudzovať

podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Odôvodnenie:

1. Úkony pred vydaním rozhodnutia

Navrhovateľ, **CRH (Slovensko) a. s., 906 38 Rohožník**, zastúpený spoločnosťou **EKOS PLUS s. r. o., Župné námestie 7, 811 03 Bratislava** (ďalej len „navrhovateľ“), doručil dňa 12. 11. 2020 na Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, sekciu environmentálneho hodnotenia a odpadového hospodárstva, odbor posudzovania vplyvov na životné prostredie (ďalej len „MŽP SR“) v súlade s § 18 ods. 2 písm. c) a podľa § 29 ods. 1 písm. b) zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o posudzovaní vplyvov“) oznámenie o zmene navrhovanej činnosti **„Modernizácia linky na výrobu šedého Portlandského slinku spojená s rozšírením portfólia a zvýšením kapacity spoluspaľovaných alternatívnych palív“** (ďalej len „zmena navrhovanej činnosti“).

MŽP SR, ako ústredný orgán štátnej správy starostlivosti o životné prostredie podľa § 1 ods. 1 písm. a) a § 2 ods. 1 písm. c) zákona č. 525/2003 Z. z. o štátnej správe starostlivosti o životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ako správny orgán podľa § 1 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“) a ako príslušný orgán podľa § 3 písm. k) v spojení s § 54 ods. 2 písm. f) zákona o posudzovaní vplyvov, upovedomilo podľa § 18 ods. 3 správneho poriadku všetkých známych účastníkom konania, že dňom doručenia oznámenia o zmene navrhovanej činnosti začalo podľa § 18 ods. 2 správneho poriadku správne konanie vo veci zisťovacieho konania o posudzovaní vplyvov zmeny navrhovanej činnosti na životné prostredie.

MŽP SR podľa § 29 ods. 6 zákona o posudzovaní vplyvov zverejnilo oznámenie o zmene navrhovanej činnosti na webovom sídle Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky a zaslalo toto upovedomenie listom č. 12469/2020-1.7/zg, 59166/2020, 59167/2020-int. zo dňa 18. 11. 2020 povolujuúcemu, dotknutému a rezortnému orgánu a dotknutej obci a vyzvalo na doručenie stanoviska v zákonom stanovenej lehote. MŽP SR zároveň zaslalo dotknutej obci oznámenie o zmene navrhovanej činnosti aj v listinnom vyhotovení.

Oznámenie o zmene navrhovanej činnosti je zverejnené na webovom sídle Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky na adrese:

<https://www.enviroportal.sk/sk/eia/detail/modernizacia-linky-na-vyrobu-sedeho-portlandskeho-slinku-spojena-s-roz>

2. Vyjadrenia k podkladom pre vydanie rozhodnutia

Hlavným výrobným programom prevádzky „*Cementáreň Turňa nad Bodvou*“ je výroba cementového slinku s celkovou projektovanou kapacitou 2 650 t slinku za 24 hodín suchým spôsobom v rotačnej peci s 5-stupňovým cyklónovým disperzným predhrievačom suroviny s predkalcináciou - výmenníkom tepla a s roštovým chladičom slinku a výroba cementu.

Základné vstupné suroviny pri výrobe cementového slinku predstavuje cementársky vápenec, íly, železitá prísada na báze oceliarskej trosky resp. vysokopecných trosiek, sadrovec a energosadrovec. Využívanie alternatívnych surovín oceliarských a vysokopecných trosiek sú základom výrobného procesu výroby cementu vo forme troskových a trosko-portlandských cementov, ktoré sa v konečnom dôsledku stanú súčasťou výsledného produktu, t. j. vyrobeného cementu. Rotačná pec s výmenníkom tepla slúži súčasne aj ako zariadenie na spoluspaľovanie odpadov, ktoré vo výrobnom procese nahrádzajú časť základných fosílnych palív.

V prevádzke sa vykonávajú činnosti (zhodnocovanie odpadov), ktoré sú podľa prílohy č. 1 k zákonu č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o odpadoch“) zaradené:

R1 - Využitie najmä ako palivo alebo na získavanie energie iným spôsobom;

R4 - Recyklácia alebo spätné získavanie kovov a kovových zlúčenín;

R5 - Recyklácia alebo spätné získavanie iných anorganických materiálov (patrí sem aj čistenie pôdy, ktorého výsledkom je jej obnova, a recyklácia anorganických stavebných materiálov.).

Činnosťou R1, R4 a R5 sú v rotačnej peci zhodnocované druhy odpadov kategórie „O“.

Charakteristika zmeny navrhovanej činnosti

Účelom zmeny navrhovanej činnosti je modernizácia linky na výrobu šedého Portlandského slinku spojená najmä:

- s rozšírením portfólia a zvýšením kapacity spoluspaľovaných alternatívnych palív;
- s rozšírením portfólia a zvýšením kapacity zhodnocovania alternatívnych surovín;
- s výstavbou novej haly na primárnu výrobu tuhých alternatívnych palív (ďalej len „TAP“).

Modernizácia linky na výrobu šedého slinku bude rozdelená do 3 realizačných fáz:

1. FÁZA

- inštalácia terciárneho potrubia;
- úredľženie kalcinačného kanála;
- doprava a dávkovanie palív do kalcinačnej komory;
- inštalácia systémov úpravy emisií SO₂ (v prípade potreby);

2. FÁZA

- nová hala na primárnu výrobu TAP z lokálnych zdrojov odpadov s možnosťou ich následného skladovania – max. 2-5 dní;

3. FÁZA

- bypassová doprava, skladovanie a regulovanie dávkovania bypassových odpraškov do cementu.

Zmena navrhovanej činnosti je podľa prílohy č. 8 zákona o posudzovaní vplyvov zaraditeľná nasledovne:

6. Priemysel stavebných látok

Pol. číslo	Činnosť, objekty a zariadenia	Prahové hodnoty	
		Časť A (povinné hodnotenie)	Časť B (zisťovacie konanie)
1.	Cementárne, vápenky (s rotačnými alebo inými pecami) s kapacitou cementového slinku	od 500 /t deň	do 500 t/deň

9. Infraštruktúra

Pol. číslo	Činnosť, objekty a zariadenia	Prahové hodnoty	
		Časť A (povinné hodnotenie)	Časť B (zisťovacie konanie)

5.	Zneškodňovanie alebo zhodnocovanie ostatných odpadov v spaľovniach a zariadeniach na spoluspaľovanie odpadov	bez limitu	
6.	Zhodnocovanie ostatných odpadov okrem zhodnocovania odpadov uvedeného v položkách 5 a 11, zariadenia na úpravu a spracovanie ostatných odpadov		od 5 000 t/ rok

Rezortný orgán, povoľujúci orgán, dotknutý orgán a dotknutá obec môžu podľa § 29 ods. 9 zákona o posudzovaní vplyvov doručiť príslušnému orgánu písomné stanoviská k oznámeniu o zmene navrhovanej činnosti do desiatich pracovných dní od jeho doručenia. Ak sa nedoručí písomné stanovisko v uvedenej lehote, tak sa stanovisko považuje za súhlasné. Verejnosť môže doručiť príslušnému orgánu písomné stanovisko k oznámeniu o zmene navrhovanej činnosti do desiatich pracovných dní od zverejnenia uvedených informácií podľa § 29 ods. 8 zákona o posudzovaní vplyvov. Písomné stanovisko sa považuje za doručené, aj keď bolo v určenej lehote doručené dotknutej obci.

K predmetnému oznámeniu o zmene navrhovanej činnosti boli podľa zákona o posudzovaní vplyvov doručené na MŽP SR nasledujúce stanoviská (stanoviská sú uvádzané v skrátenom znení):

1. **Okresný úrad Košice, odbor starostlivosti o životné prostredie, oddelenie ochrany prírody a vybraných zložiek životného prostredia kraja** (list č. OU-EK-OSZP1-2020/051010-002 zo dňa 27. 11. 2020, doručený dňa 27. 11. 2020) k predloženému oznámeniu o zmene navrhovanej činnosti nemá pripomienky.

Vyjadrenie Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, sekcie ochrany prírody, biodiverzity a odpadového hospodárstva, odboru posudzovania vplyvov na životné prostredie:

Príslušný orgán berie stanovisko dotknutého orgánu na vedomie a zároveň uvádza, že na základe komplexného posúdenia realizácie zmeny navrhovanej činnosti z hľadiska možných vplyvov na životné prostredie, príslušný orgán v zisťovacom konaní vyhodnotil, že realizáciou zmeny navrhovanej činnosti nemožno úplne vylúčiť nepriaznivé vplyvy a negatívne dopady na životné prostredie. Na základe uvedeného preto rozhodol, že sa zmena navrhovanej činnosti bude ďalej posudzovať v zmysle zákona o posudzovaní vplyvov.

2. **Obec Dvorníky - Včeláre** (list zo dňa 30. 11. 2020, doručený dňa 01. 12. 2020) požaduje, aby sa zmena navrhovanej činnosti posudzovala podľa zákona o posudzovaní vplyvov. V rámci spracovania správy o hodnotení činnosti požaduje tieto podklady:

- výpočet predpokladaných plnenia emisných limitov, emisných tokov po realizovaní zámeru odborne spôsobilou osobou pre vypracovanie emisno-technologického posúdenia;
- zhodnotenie kvality ovzdušia pred a po realizácii zmeny navrhovanej činnosti formou matematického modelovania s uvažovaním všetkých zdrojov prevádzky cementárne Turňa nad Bodvou, vrátane dobývacieho priestoru, cestnej dopravy okolitých zdrojov znečisťovania ovzdušia – rozptylová štúdia;
- posúdenie zdravotných rizík (HIA) odborne spôsobilou osobou;
- monitorovanie hluku v letných mesiacoch v nočných hodinách;
- vypracovanie posudku cezhraničných vplyvov plánovaných zmien na životné prostredie; zmena navrhovanej činnosti pravdepodobne bude mať významný cezhraničný vplyv (prevádzka je v blízkosti Maďarska).

Vyjadrenie Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, sekcie ochrany prírody, biodiverzity a odpadového hospodárstva, odboru posudzovania vplyvov na životné prostredie:

Príslušný orgán sa podrobne zaoberal stanoviskom dotknutej obce. Na základe komplexného posúdenia zmeny navrhovanej činnosti z hľadiska možných vplyvov na životné prostredie, príslušný orgán v zisťovacom konaní vyhodnotil, že realizáciou zmeny navrhovanej činnosti nemožno úplne vylúčiť nepriaznivé vplyvy a negatívne dopady na životné prostredie. Na základe uvedeného a s prihliadnutím aj na vyjadrenia a pripomienky uplatnené v doručených stanoviskách preto rozhodol, že sa zmena navrhovanej činnosti bude ďalej posudzovať v zmysle zákona o posudzovaní vplyvov, čím vyhovel požiadavke dotknutej obce. Stanoviská a pripomienky zo zisťovacieho konania budú predmetom ďalšieho konania podľa § 30 a následných ustanovení zákona o posudzovaní vplyvov a budú navrhovateľom zapracované, resp. vyhodnotené v správe o hodnotení činnosti.

3. **Obec Turnianska Nová Ves** (list zo dňa 30. 11. 2020, doručený dňa 01. 12. 2020)

4. **Obec Host'ovce** (list zo dňa 30. 11. 2020, doručený dňa 01. 12. 2020)

5. **Obec Žarnov** (list zo dňa 30. 11. 2020, doručený dňa 01. 12. 2020)

6. **Obec Zádiel** (list zo dňa 30. 11. 2020, doručený dňa 01. 12. 2020)

- žiadajú, aby ich obec bola zahrnutá ako dotknutá obec podľa § 3 písm. q) zákona o posudzovaní vplyvov, nakoľko majú za to, že ich obec patrí do spádovej oblasti emisii produkovaných už v rámci súčasnej prevádzky, a teda môže byť ovplyvnená zmenou navrhovanej činnosti.

Vyjadrenie Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, sekcie ochrany prírody, biodiverzity a odpadového hospodárstva, odboru posudzovania vplyvov na životné prostredie:

Nakoľko vplyv zmeny navrhovanej činnosti môže zasiahnuť katastrálne územie obce, príslušný orgán vyhodnotil, že obec spĺňa vyššie uvedenú definíciu a preto bola v rámci predmetného konania zaradená medzi dotknuté obce. Príslušný orgán listom č. 12469/2020-1.7/zg (65263/2020) zo dňa 14. 12. 2020 zaslal oznámenie o zmene navrhovanej činnosti a upovedomilo o začatí konania.

7. **Slovenská inšpekcia životného prostredia, inšpektorát životného prostredia Košice** (list č. 9605/57/2020-40139/2020 zo dňa 27. 11. 2020, doručený dňa 30. 11. 2020) požaduje vypracovanie správy o hodnotení činnosti, v rámci ktorej bude potrebné:

- predložiť posúdenie posudzovanej činnosti podľa Vykonávacieho rozhodnutia komisie (EU) 2018/1147 zo dňa 10. 08. 2018, ktorým sa podľa smernice Európskeho parlamentu a rady 2010/75 EÚ stanovujú závery i najlepších dostupných technikách (BAT) pri spracovaní odpadu;
- vypracovať hlukovú štúdiu;
- zabezpečiť technické riešenie zamedzenia emisií zápachajúcich látok vznikajúcich pri manipulácii a skladovaní odpadov pri vykonávaní činnosti;
- doložiť imisno-prenosové posúdenie vplyvu zmeny navrhovanej činnosti;
- zabezpečiť vyhodnotenie kumulatívnych vplyvov na životné prostredie, so zameraním na hluk, zápach, emisie znečisťujúcich látok do ovzdušia.

Ďalej sa v stanovisku uvádza, že podľa zákona o odpadoch budú na prevádzke vykonávané činnosti:

- R12 Úprava dopadov určených na spracovanie niektorou z činností R1 až R11;
- R13 Skladovanie odpadov pred použitím niektorej z činností R1 až R12.

Vyjadrenie Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, sekcie ochrany prírody, biodiverzity a odpadového hospodárstva, odboru posudzovania vplyvov na životné prostredie:

Príslušný orgán sa podrobne zaoberal stanoviskom povoľujúceho orgánu, a uvedené pripomienky považuje za opodstatnené. Na základe uvedeného a s prihliadnutím aj na vyjadrenia a pripomienky uplatnené v ostatných doručených stanoviskách preto príslušný orgán rozhodol, že zmena navrhovanej činnosti sa bude posudzovať podľa zákona o posudzovaní vplyvov, čím vyhovel požiadavke povoľujúceho orgánu. Stanoviská a pripomienky zo zisťovacieho konania budú predmetom ďalšieho konania podľa § 30 a následných ustanovení zákona o posudzovaní vplyvov a budú navrhovateľom zapracované v správe o hodnotení činnosti.

8. Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, odbor odpadového hospodárstva a integrovanej prevencie (list 62567/2020 zo dňa 03. 12. 2020, doručený dňa 16. 12. 2020) vo svojom stanovisku konštatuje, že cementárne vo všeobecnosti sa považujú za prevádzky, v ktorých dochádza k materiálovému a energetickému zhodnoteniu odpadu. Zároveň žiada, aby boli doplnené podrobnejšie informácie o zmene navrhovanej činnosti, a to:

- podrobnejšie popísať spôsob spracovania TAP a následné skladovanie spracovaných TAP v novej hale;
- uviesť, aké bude predpokladané požadované percentuálne zastúpenie frakcii v odpade, ktorý bude predstavovať hotovú vyrobenú TAP; prípadne aká bude požadovaná veľkosť vyrobenej TAP, resp. pôvod odpadu, z ktorého budú vyrábať TAP;
- činnosť vykonávaná v novej hale na primárne spracovanie TAP – príprava TAP z komunálneho a priemyselného odpadu podľa zákona o odpadoch spadá pod kód zhodnocovania odpadu R12. To znamená, že k činnostiam zhodnocovania odpadu R1, R4 a R5 pribudne aj R12.

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, odbor odpadového hospodárstva a integrovanej prevencie upozorňuje, že navrhovateľ bude povinný požiadať Slovenskú inšpekciu životného prostredia, ako povoľujúci orgán o zmenu integrovaného povolenia, ktorej súčasťou bude aj stavebné povolenie, kde sa budú aktualizovať, meniť niektoré podmienky integrovaného povolenia a pribudne aj nová priemyselná činnosť 5.3.a) vykonávaná v prevádzke s príslušnými podmienkami.

Vyjadrenie Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, sekcie ochrany prírody, biodiverzity a odpadového hospodárstva, odboru posudzovania vplyvov na životné prostredie:

Príslušný orgán sa podrobne zaoberal stanoviskom rezortného orgánu a upozorňuje, že zákon o posudzovaní vplyvov neumožňuje, aby sa predložené oznámenie o zmene navrhovanej činnosti dodatočne dopĺňalo, resp. prepracovávalo na základe požiadaviek uplatnených v rámci jeho pripomienkovania. Na základe komplexných výsledkov zisťovacieho konania príslušný orgán rozhodol, že zmena navrhovanej činnosti sa bude posudzovať podľa zákona o posudzovaní vplyvov; uvedené pripomienky budú predmetom ďalšieho konania podľa § 30 a následných ustanovení zákona o posudzovaní vplyvov a budú navrhovateľom zapracované v správe o hodnotení činnosti.

9. Okresný úrad Košice – okolie, odbor starostlivosti o životné prostredie (list č. OU-KS-OSZP-2020/015709-002 zo dňa 02. 12. 2020, doručený dňa 02. 12. 2020)

Z hľadiska odpadového hospodárstva (list č. OU-KS-OSZP-2020/015848 zo dňa 26. 11. 2020) k predloženému oznámeniu o zmene navrhovanej činnosti nemá pripomienky.

Z hľadiska štátnej vodnej správy (list č. OU-KS-OSZP-2020/015748 zo dňa 01. 12. 2020) súhlasí so zmenou navrhovanej činnosti za dodržania nesladovej pripomienky: Žiadateľ je povinný požiadať pred vydaním stavebného povolenia príslušný orgán štátnej vodnej správy, z dôvodu navýšenia množstva odpadových vôd o nové povolenie na vypúšťanie odpadových vôd z čističku odpadových vôd. Zároveň si zmluvne zabezpečí navýšenie odberu pitnej vody.

Z hľadiska ochrany ovzdušia (list č. OU-KS-OSZP-2020/015749 zo dňa 27. 11. 2020) upozorňuje, že vplyv zvýšeného množstva spalovaných TAP na ovzdušie je potrebné v procese posudzovania vplyvov na životné prostredie vyhodnotiť imisno-prenosovým posúdením odborne spôsobilou osobou.

Vyjadrenie Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, sekcie ochrany prírody, biodiverzity a odpadového hospodárstva, odboru posudzovania vplyvov na životné prostredie:

Na základe pripomienky uplatnenej úsekom štátnej správy ochrany ovzdušia a vyjadrení v ostatných doručených stanoviskách príslušný orgán rozhodol že zmena navrhovanej činnosti sa bude posudzovať podľa zákona o posudzovaní vplyvov. Požiadavka na vypracovanie imisno-prenosového posúdenia bude predmetom ďalšieho konania podľa § 30 a následných ustanovení zákona o posudzovaní vplyvov a podrobne vyhodnotená v správe o hodnotení vplyvov činnosti podľa zákona o posudzovaní vplyvov. Požiadavka uplatnená úsekom štátnej vodnej správy by mala byť premietnutá do podmienok záverečného stanoviska.

- 10. Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky** (list č. 46864/2020-3230-12536 zo dňa 01. 12. 2020, doručený dňa 02. 12. 2020) považuje realizáciu zmeny navrhovanej činnosti za prijateľnú a z hľadiska vplyvov na životné prostredie za realizovateľnú. Navrhuje zmenu navrhovanej činnosti ďalej neposudzovať podľa zákona o posudzovaní vplyvov.

Vyjadrenie Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, sekcie ochrany prírody, biodiverzity a odpadového hospodárstva, odboru posudzovania vplyvov na životné prostredie:

Príslušný orgán berie stanovisko rezortného orgánu na vedomie a zároveň uvádza, že na základe komplexného posúdenia realizácie zmeny navrhovanej činnosti z hľadiska možných vplyvov na životného prostredie, príslušný orgán v zisťovacom konaní vyhodnotil, že realizáciou zmeny navrhovanej činnosti nemožno úplne vylúčiť nepriaznivé vplyvy a negatívne dopady na životné prostredie. Na základe uvedeného preto rozhodol, že sa zmena navrhovanej činnosti bude ďalej posudzovať v zmysle zákona o posudzovaní vplyvov.

- 11. Občianske združenie Zelený živel** (list zo dňa 04. 12. 2020, doručený dňa 09. 12. 2020) žiada:

- aby pri vyhodnocovaní vplyvov zmeny navrhovanej činnosti sa zohľadnili všetky činnosti, ktoré majú na seba technickú nadväznosť, a ktoré po sčítaní môžu mať vplyv na emisie a na znečisťovanie (ide o činnosti spaľovanie a skládkovanie odpadu, cementárská činnosť, povrchová ťažba, spracovanie kameňa, ťažba ílov, haldy a odkaliská po banskej činnosti, ktoré spôsobujú sekundárnu prašnosť);
- vykonať komplexnú štúdiu „udržateľný život, rozvoj a rast v Turnianskej kotline“. Vzhľadom na už existujúce veľké stacionárne zdroje, ktoré produkujú na jednom mieste do ovzdušia prachové častice, popolček, skleníkové plyny, prízemný ozón, taktiež hluk, štipľavý zápach, vibrácie. K znečisťovaniu ovzdušia v mikroregióne vo veľkej miere prispievajú aj náhodné zdroje, diaľkový prenos z USSteel Košice, poľnohospodárske činnosti a pohyblivé zdroje znečisťovateľov so spaľovacím alebo hnacím motorom. Vzhľadom na blízkosť hranice s Maďarskom prichádza do úvahy aj cezhraničný prenos emisii nakoľko sa oblasť severného Maďarska považuje sa najznečistenejšie územie;
- vykonať meranie okrem vyššie uvedených emisii aj na toxické látky, vznikajúce ako vedľajší produkt zo spaľovania pri vysokých teplotách (napr. DIOXÍNY);
- prehodnotiť aj negatívne vplyvy emisii na nenahraditeľné prírodné dedičstvo – na oblasť vyžadujúci osobitnú ochranu ovzdušia – najmä Národný park Slovenský kras, štátna prírodná rezervácia Zádielska tiesňava, chránené vtáacie územie Slovenský kras, územie európskeho významu Horný vrch a Dolný vrch;
- o spravodlivé a udržateľné využívanie neobnoviteľných prírodných zdrojov používaných pri výrobe cementu. Štúdia z r. 2006 hovorí, že z pohľadu prírody by bolo prijateľné na jednu osobu vyrábať 80 kg cementu a pritom sa vyrába 410 kg cementu na jednu osobu;

- štátny orgán, aby vykonal dlhodobé monitorovanie plynných a pevných emisií, ktoré produkuje prevádzka do ovzdušia vzhľadom k tomu, že meranie vykonané v čase od 29. 11. 2020 do 03. 12. 2020 považuje za nerelevantné nakoľko v tom čase prevádzka bola v úspornom režime;
- povoliť spaľovňu odpadu len pre súčasné najlepšie dostupné technológie, ktoré sú primárne určené na spaľovanie odpadu. Súčasné cementárne neboli projektované na spaľovne odpadu a ich technológie sú už zastarané;
- nepovoliť pridávanie toxického popolčeka do cementu, ktorý vzniká po spaľovaní odpadu a je obávaným nebezpečným odpadom na celom svete;
- z dôvodu udržateľnej mobility v regióne, sa pri preprave surovín do a z prevádzky uprednostňovala železničná preprava pred automobilovou prepravou;
- vykonať hodnotenie na zdravie (HIA) hlavne pre pôvodných obyvateľov kotliny na ich potomkov nakoľko po 15 rokoch spaľovania sa u obyvateľov prejavujú rôzne ochorenia: respiračné ochorenia, dýchavičnosť, dráždenie dýchacích ciest, kašeľ, kýchanie, dráždenie a svrbenie očí, zvýšená nervozita, nespavosť atď;
- pri hodnotení vplyvov brať do úvahy aj nevhodné klimatické danosti kraja. Horské doliny a kotliny sú oblasťami kde teplotné inverzie sú najsilnejšie a pretrvávajú najdlhšie;
- posudzovanie predpokladaných vplyvov zmeny navrhovanej činnosti na životné prostredie bolo vykonané na základe najlepších dostupných vedeckých poznatkov, a brať do úvahy naliehavú hrozbu zmeny klímy;
- pre dosiahnutie prijatých záväzkov a odporúčaní sa znížila produkcia emisií predovšetkým pre najväčších znečisťovateľov (napr. spaľovne, cementárne..) a pre ďalšie priemyselné činnosti, ktoré najviac ohrozujú ľudské zdravie a životy, znečisťujú klímu prírodu a ohrozujú biodiverzitu.

Vyjadrenie Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, sekcie ochrany prírody, biodiverzity a odpadového hospodárstva, odboru posudzovania vplyvov na životné prostredie:

Príslušný orgán sa zaoberal z vecného hľadiska všetkými pripomienkami a návrhmi dotknutej verejnosti a teda nakoľko nie je možné vylúčiť pravdepodobný významný vplyv zmeny navrhovanej činnosti na životné prostredie vrátane zdravia obyvateľov príslušný orgán rozhodol že zmena navrhovanej činnosti sa bude posudzovať podľa zákona o posudzovaní vplyvov. Navrhovateľ bude povinný v správe o hodnotení navrhovanej činnosti predložiť potrebné štúdie, ktoré preukážu, či realizácia zmeny navrhovanej činnosti bude mať podstatný nepriaznivý vplyv na životné prostredie vrátane zdravia obyvateľov.

12. Občianske združenie PRO NATURO (list zo dňa 14. 12. 2020, doručený dňa 15. 12. 2020) požaduje:

- vyhodnotiť podnet, ktorý sme ako občianske združenie podali v septembri 2020 Ministerstvu životného prostredia, do toho času požaduje, aby sa konanie o zmene navrhovanej činnosti prerušilo;
- zriadiť monitorovacie miesto znečisťujúcich látok v ovzduší pod gesciou SHMÚ a transparentne zverejňovať tieto údaje, v prípade nepriaznivých vplyvov inverzie riadiť kvalitu ovzdušia;
- podrobne posúdiť vplyvy na zdravie obyvateľov prostredníctvom HIA - health impact assesement;
- podrobne posúdiť vplyvy na vodu, pôdu, ovzdušie - emisno-technologickým posúdením oprávnenou osobou, imisno-prenosovým posúdením oprávnenou osobou aj s cezhraničnými vplyvmi na Maďarskú republiku;
- vyhodnotiť kumulatívne znečisťovanie ovzdušia emisiami od U. S. Steelu až po Sorošku, keďže ide o vysoko inverzné územie;

- vykonanie dopravno-kapacitného posúdenia najmä cesty E58 oprávnenou osobou a k nej príľahlých príjazdových ciest, ktoré by mali byť využívané na účely prevádzky cementárne;
- vypustiť z celého procesu posudzovania linku na predúpravu odpadov, zakázať dovoz zahraničných odpadov a energeticky využívať nízkoemisný zemný plyn ako najekologickejšie a najušľachtilejšie palivo;
- vyhodnotiť vplyvy už existujúcej aj navrhovanej činnosti na chránené vtáčie územie Turnianske rybníky, chránené vtáčie územie Hrhovské rybníky, ktoré sú hniezdiskami vtákov a zistiť prítomnosť živočíchov a vyhodnotiť vplyvy na územia SKUEV a NATURA 2000, zároveň je potrebné posudzovať vplyvy na Národný park Slovenský kras, v ktorého bezprostrednej vzdialenosti sa cementáreň nachádza (negatívne vplyvy prevádzky na Zádielsku dolinu, ktorá je súčasťou Slovenského krasu, a ktorá sa nachádza cca 4 km od prevádzky cementárne). V bezprostrednej blízkosti prevádzky sa nachádza aj endemický druh rastliny: Rumenica Turnianska (*Onosma tornensis*), ktorej výskyt je viazaný na širšie okolie Turne nad Bodvou. Okrem 4 slovenských lokalít je druh uvádzaný aj v lokalite pri maďarskej obci Tornanádaska v blízkosti štátnych hraníc.

Vyjadrenie Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, sekcie ochrany prírody, biodiverzity a odpadového hospodárstva, odboru posudzovania vplyvov na životné prostredie:

Príslušný orgán sa zaoberal z vecného hľadiska všetkými pripomienkami a návrhmi dotknutej verejnosti a teda nakoľko nie je možné vylúčiť pravdepodobný významný vplyv zmeny navrhovanej činnosti na životné prostredie vrátane zdravia obyvateľov príslušný orgán rozhodol, že zmena navrhovanej činnosti sa bude posudzovať podľa zákona o posudzovaní vplyvov. Navrhovateľ bude povinný v správe o hodnotení navrhovanej činnosti predložiť potrebné štúdie, ktoré preukážu, či realizácia zmeny navrhovanej činnosti bude mať podstatný nepriaznivý vplyv na životné prostredie vrátane zdravia obyvateľov.

Podnet, ktorý bol doručený na MŽP SR dňa 01. 10. 2020 sa týkal navrhovanej činnosti „Zvýšenie výkonu pecnej linky VSH, a. s. Turňa nad Bodvou na 3 500 ton slinku denne“, ktorý bol predmetom tzv. povinného hodnotenia, a pre ktorú bolo vydané záverečné stanovisko podľa zákona o posudzovaní vplyvov. V rámci podnetu bola uplatnená požiadavka, aby bolo pre navrhovanú činnosť vykonanie konanie o zmene navrhovanej činnosti podľa zákona o posudzovaní vplyvov. K podnetu sa MŽP SR vyjadrilo listom č. 11524/2020-1.7/dh (52709/2020) zo dňa 15. 10. 2020, ktorý občianskemu združeniu PRO NATURO bol doručený dňa 04. 11. 2020. V uvedenom liste MŽP SR skonštatovalo, že predmetné podanie nie je možné vyhodnotiť ako podnet v zmysle § 19 zákona o posudzovaní vplyvov nakoľko nešlo o navrhovanú činnosť resp. jej zmenu, ktorá nie je uvedená v prílohe č. 8 zákona o posudzovaní vplyvov alebo by nedosahovala prahovú hodnotu uvedenú v prílohe č. 8 zákona o posudzovaní vplyvov.

13. Občianske združenie EKOTEAM (list zo dňa 14. 12. 2020, doručený dňa 16. 12. 2020) vo svojom stanovisku upozorňuje na prekročovanie určených emisných limitov pre príslušné znečisťujúce látky (TZL, SO₂, NO_x) za roky 2011-2019. Navrhovateľ v oznámení o zmene navrhovanej činnosti nekvantifikoval žiadnym spôsobom vplyvy na ovzdušie a to buď formou emisného profilu, resp. predpokladaného vplyvu zmeny navrhovanej činnosti na kvalitu ovzdušia a v okolí predmetného zdroja v rátane predpokladaných vplyvov na zdravie alebo vegetáciu (rozptylová štúdia, resp. HIA posúdenie). Ďalej v oznámení o zmene navrhovanej činnosti je:

- nedostatočné zhodnotenie historického vývoja emisií znečisťujúcich látok;
- účelové zamlčanie prekročení emisných limitov znečisťujúcich látok;
- nedostatočné zdokumentovanie kvalitatívnych parametrov alternatívnych palív (napr. obsah chlóru, ťažkých kovov a pod.);

- nedostatočné / žiadne zhodnotenie súčasného stavu kvality ovzdušia v okolí predmetného zdroja vrátane predpokladaného vplyvu zmeny navrhovanej činnosti a kumulatívnych vplyvov na životné prostredie;
- nepodložené tvrdenia o znižovaní vplyvu zmeny navrhovanej činnosti na životné prostredie.

Občianske združenie taktiež upozorňuje, že navrhovateľ nedodrížiava niektoré podmienky uvedené v rozhodnutí Slovenskej inšpekcie životného prostredia č. 7840/3797/2019/Haj/750810105/Z88.

Z ročných správ prevádzok cementárne Turňa nad Bodvou a Rohožník a zverejnených emisií na www.air.sk vyplýva, že čím viac odpadov prevádzky spaľujú, tým vyššie emisie znečisťujúcich látok do ovzdušia emitujú a tým vyššie tržby prevádzky dosahujú. Z predmetného vyplýva, že znížiť emisné limity z úrovne Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky a investovať do ochrany životného prostredia z hľadiska investora je určite na mieste. Požaduje v zhl'adom k navyšovaniu podielu spaľovania odpadov aplikovať pri posudzovaní vplyvov na životné prostredie a ďalšom povoľovaní BAT pre spaľovanie odpadov a investovať do technológií na znižovanie vplyvov na životné prostredie, najmä emisie TZL NOX, SOX, Hg, všetky skupiny ťažkých kovov, PCDD/PCDF – elimináciu dioxínov a furánov.

Občianske združenie žiada zastaviť zisťovacie konanie zmeny navrhovanej činnosti a posudzovať predmetnú činnosť ako novú činnosť s ohľadom na jej rozsah, povahu a vážne nedostatky doterajšieho fungovania prevádzky (prekračovania limitov, zásahov do AMS, zvyšovanie objemu do ovzdušia, navyšovanie objemov odpadov, ktoré má tendenciu prevádzka spaľovať vzostupne). Zároveň požaduje v posudzovaní novej činnosti predložiť rozptylovú štúdiu, imisno-prenosové posúdenie, emisno-technologické posúdenie, dopravno-kapacitné posúdenie a posudzovať cezhraničné vplyvy vzhľadom k blízkosti hraníc s Maďarskou republikou.

Súčasťou stanoviska boli predložené v tabuľkovej forme:

- počet prekročených emisných limitov za roku 2011-2019;
- výsledky AMS v režime pri spološpaovaní odpadov (TAP) s hodnotením nesúlad;
- ročné protokoly AMS za roky 2011-2019;
- mesačný protokol AMS z roku 2020.

Vyjadrenie Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, sekcie ochrany prírody,
Príslušný orgán nemá dôvod zastavovať konanie, nakoľko činnosti popísané v predložennom oznámení o zmene navrhovanej činnosti nepredstavujú novú činnosť v zmysle zákona o posudzovaní vplyvov, ale zmenu navrhovanej činnosti definovanú v § 18 ods. 2 písm. c) „zmena navrhovanej činnosti uvedenej v prílohe č. 8 časti A, ktorá nie je zmenou podľa odseku 1 písm. d) a môže mať významný nepriaznivý vplyv na životné prostredie, ak ide o činnosť už posúdenú, povolenú, realizovanú alebo v štádiu realizácie“. Príslušný orgán na základe takejto zmeny začal zisťovacie konanie podľa zákona o posudzovaní vplyvov. Na základe komplexného posúdenia realizácie zmeny navrhovanej činnosti z hľadiska možných vplyvov na jednotlivé zložky životného prostredia, príslušný orgán v zisťovacom konaní vyhodnotil, že realizáciou zmeny navrhovanej činnosti nemožno úplne vylúčiť nepriaznivé vplyvy a negatívne dopady na zložky životného prostredia. Na základe uvedeného preto rozhodol, že sa zmena navrhovanej činnosti bude ďalej posudzovať v zmysle zákona o posudzovaní vplyvov. Navrhovateľ bude povinný v správe o hodnotení činnosti predložiť potrebné štúdie, ktoré preukážu, či realizácia zmeny navrhovanej činnosti bude mať podstatný nepriaznivý vplyv na životné prostredie vrátane zdravia obyvateľov.

14. JUDr. Daniel Gajdoš (list zo dňa 16. 12. 2020, doručený dňa 16. 12. 2020)

- podľa zverejnených informácií je predmetom zmeny navrhovanej činnosti okrem iného:
„zvýšenie dávkovania tuhých alternatívnych palív a to nasledovne:
 - a) TAP na hlavný horák zo súčasného stavu 0 – 9 t/h na 0 – 10 t/h,
 - b) TAP na výmenník tepla zo súčasného stavu 0 – 3,5 t/h na 0 – 10 t/h,čo bude predstavovať zvýšenie substitúcie tepelnej energie z alternatívnych palív zo súčasných cca 55% na 80 – 90% a to pri zachovaní maximálne povolenej výrobnnej kapacity 2 650 t/deň cementového slinku.“
- zákon v prílohe č. 8 bode 9 v položke 5 časť A stanovuje pre zneškodňovanie alebo zhodnocovanie ostatných odpadov v spaľovniach a zariadeniach na spoluspaľovanie odpadov povinné hodnotenie;
- podľa ustanovenia § 18 ods. 1 písm. e) zákona o posudzovaní vplyvov:
„(1) Predmetom posudzovania vplyvov navrhovanej činnosti alebo jej zmeny musí byť každá e) zmena navrhovanej činnosti uvedenej v prílohe č. 8 časti A, ktorá nie je zmenou podľa písmena d) a ide o zmenu, ktorá môže mať významný nepriaznivý vplyv na životné prostredie, ak ide o činnosť už posúdenú, povolenú, realizovanú alebo v štádiu realizácie, ak to vyplýva z rozhodnutia, ktoré je výsledkom zisťovacieho konania o posudzovaní jej vplyvov.“
- Z deklarovaného nárastu dávkovania (spaľovania) TAP zo súčasných max. 9 t/h a 3,5 t/h na plánovaných max. 10 t/h a 10 t/h možno dospieť k plánovanej celkovej maximálnej ročnej hmotnosti TAP cca 170 000 t [2 x 84.000 t; 2 x (10x24x360)], ktorý bude možné spaľovať, oproti súčasnej maximálnej ročnej hmotnosti TAP cca 108 000 t [(9+3,5)x24x360]. Oproti súčasnému stavu ide o nárast o cca. 57 % hmotnosti spaľovanej TAP;
- pre porovnanie podľa údajov dostupných na:
 - www.olo.sk je kapacita spaľovne v Bratislave prevádzkovej spoločnosťou ODVOZ A LIKVIDÁCIA ODPADU a. s. 135 000 t spáleného odpadu ročne;
 - www.kosit.sk je kapacita spaľovne v Košiciach prevádzkovej spoločnosťou KOSIT a. s. 80 000 t spáleného odpadu ročne;
- vychádzajúc z vyššie uvedeného, zmena navrhovanej činnosti nespĺňa podmienky, pre ktoré by mala byť predmetom „len“ zisťovacieho konania, keď je nepochybné, že ide o zmenu navrhovanej činnosti podľa prílohy č. 8 časti A zákona o posudzovaní vplyvov - t. j. ide o zmenu, ktorá môže mať významný nepriaznivý vplyv na životné prostredie, keďže dochádza k podstatnému nárastu spaľovania TAP o 57 % oproti súčasnému stavu;
- v danom prípade nie sú splnené procesné podmienky na začatie zisťovacieho konania a jeho pokračovanie a zmena navrhovanej činnosti musí byť obligátne predmetom povinného hodnotenia podľa ustanovenia § 18 ods. 1 písm. e) zákona o posudzovaní vplyvov;
- na tomto základe je na zváženie, či uvedenou zmenou navrhovanej činnosti nedochádza skryte k premene cementárne na spaľovňu, keď objektívne touto zmenou nie je podmienené zvýšenie výrobnnej kapacity;
- ak majú byť cementárne zariadeniami, ktoré v rámci svojich palivových základni budú vo významnom podiele využívať odpady [v danom prípade ako tuhé alternatívne palivo (TAP)], je potom, vzhľadom na dopady na životné prostredie s tým spojené, potrebné takéto zariadenia (navrhované činnosti a ich zmeny) posudzovať ako spaľovne odpadov so všetkými dôsledkami z toho vyplývajúcimi – emisné limity, BAT, čo by sa malo následne prejavovať v podmienkach realizácie navrhovanej zmeny navrhovanej činnosti v povolovacích konaniach.

Na základe vyššie uvádzaných skutočností navrhuje správne konanie vo veci zisťovacieho konania o posudzovaní vplyvov zmeny navrhovanej činnosti na životné prostredie zastaviť.

Vyjadrenie Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, sekcie ochrany prírody, biodiverzity a odpadového hospodárstva, odboru posudzovania vplyvov na životné prostredie:

Príslušný orgán nemá dôvod zastavovať konanie, nakoľko činnosti popísané v predložennom oznámení o zmene navrhovanej činnosti zmenu navrhovanej činnosti definovanú v § 18 ods. 2 písm. c) „zmena navrhovanej činnosti uvedenej v prílohe č. 8 časti A, ktorá nie je zmenou podľa odseku 1 písm. d) a môže mať významný nepriaznivý vplyv na životné prostredie, ak ide o činnosť už posúdenú, povolenú, realizovanú alebo v štádiu realizácie“. Príslušný orgán na základe takejto zmeny začal zisťovacie konanie podľa zákona o posudzovaní vplyvov. Na základe komplexného posúdenia realizácie zmeny navrhovanej činnosti z hľadiska možných vplyvov na jednotlivé zložky životného prostredia, príslušný orgán v zisťovacom konaní vyhodnotil, že realizáciou zmeny navrhovanej činnosti nemožno úplne vylúčiť nepriaznivé vplyvy a negatívne dopady na zložky životného prostredia. Na základe uvedeného preto rozhodol, že sa zmena navrhovanej činnosti bude ďalej posudzovať v zmysle zákona o posudzovaní vplyvov. Až po vydaní takéhoto rozhodnutia bude zmena navrhovanej činnosti spĺňať definíciu zmeny uvedenej v § 18 ods. 1 písm. e) zákona o posudzovaní vplyvov. Stanoviská a pripomienky zo zisťovacieho konania budú predmetom ďalšieho konania podľa § 30 a následných ustanovení zákona o posudzovaní vplyvov a budú navrhovateľom zapracované v správe o hodnotení. Navrhovateľ bude povinný v správe o hodnotení činnosti predložiť potrebné štúdie, ktoré preukážu, či realizácia zmeny navrhovanej činnosti bude mať podstatný nepriaznivý vplyv na životné prostredie vrátane zdravia obyvateľov.

15. **Szabó Alexander** (list doručený prostredníctvom dotknutej obce Zádiel dňa 13. 01. 2021) žiada, aby boli uvedené konkrétne odpady, ktoré sa pridávajú k výrobe slinku (resp. aké odpady obsahujú spalované alternatívne palivá - TAP). V stanovisku upozorňuje na intenzívny zápach vznikajúci pri spaľovaní odpadu - zrejme ide najmä o umelé hmoty, ale aj spaľovaním biologického odpadu. Neznesiteľný pach prekáža nie len obyvateľom ale aj návštevníkom turizmu. Taktiež upozorňuje že už existujúca prevádzka znehodnocuje obyvateľom zdroje potnej vody a úrodu (ovocie a zeleninu), na povrchu nich sa nachádza čierny povlak. Vo svojom stanovisku informuje o zhoršujúcom sa stave zdravia obyvateľov. Od roku 1940-1990 boli evidované 2 prípady onkologického ochorenia. Od roku 1990 až 2020 to bol najmenej 7 prípadov čo je viac než trojnásobný, tak tiež sa zvyšujú percentá obyvateľov s problémami dýchacích ciest a zvyšujúcim sa percentom narodených detí s mentálnym alebo duševným postihnutím. V blízkosti cementárne (cca 2 km) sa nachádza NP Slovenský kras s 5. stupňom ochrany. V minulosti bolo možné na okrajoch lesov pozorovať divú zver (600 jedincov vysokej zvery) a veľký počet vtákov. Z doteraz nezistených príčin za posledné 4 roky úplne vymizla vysoká zver z okrajov lesa, a taktiež aj počet vtáctva sa rapidne znižuje. Žiada zistiť záťaž, ktorá bol spôsobená za uplynulých 40 rokov na tento región. Nesúhlasí s pridávaním alternatívneho paliva ku výrobe slinku v cementárni Turňa nad Bodvou.

Vyjadrenie Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, sekcie ochrany prírody, biodiverzity a odpadového hospodárstva, odboru posudzovania vplyvov na životné prostredie:

Príslušný orgán sa zaoberal z vecného hľadiska všetkými pripomienkami a návrhmi dotknutej verejnosti a teda nakoľko nie je možné vylúčiť pravdepodobný významný vplyv zmeny navrhovanej činnosti na životné prostredie vrátane zdravia obyvateľov príslušný orgán rozhodol, že zmena navrhovanej činnosti sa bude posudzovať podľa zákona o posudzovaní vplyvov. Navrhovateľ bude povinný v správe o hodnotení navrhovanej činnosti predložiť potrebné štúdie, ktoré preukážu, či realizácia zmeny navrhovanej činnosti bude mať podstatný nepriaznivý vplyv na životné prostredie vrátane zdravia obyvateľov.

- 16. Občianske združenie zastúpené splnomocnencom Alexandrom Szabóm** (59 obsahovo totožných stanovísk doručených prostredníctvom dotknutej obce Zádiel dňa 13. 01. 2021) nesúhlasí s rozšírením linky a zvýšením množstva TAP k výrobe slinku v predmetnej prevádzke, nakoľko aj v súčasnej dobe prevádzka produkuje silný nepríjemný zápach.

Vyjadrenie Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, sekcie ochrany prírody, biodiverzity a odpadového hospodárstva, odboru posudzovania vplyvov na životné prostredie:

V zisťovacom konaní príslušný orgán rozhoduje iba o tom, či sa predmet zisťovacieho konania bude posudzovať podľa zákona o posudzovaní vplyvov. Vyjadriť súhlas resp. nesúhlas s navrhovanou činnosťou, resp. jej realizáciou je príslušný orgán oprávnený až v záverečnom stanovisku, ktoré je výsledkom posudzovania vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie. Príslušný orgán sa zaoberal z vecného hľadiska všetkými pripomienkami a návrhmi dotknutej verejnosti a teda nakoľko nie je možné vylúčiť pravdepodobný významný vplyv zmeny navrhovanej činnosti na životné prostredie vrátane zdravia obyvateľov príslušný orgán rozhodol, že zmena navrhovanej činnosti sa bude posudzovať podľa zákona o posudzovaní vplyvov. Navrhovateľ bude povinný v správe o hodnotení navrhovanej činnosti predložiť potrebné štúdie, ktoré preukážu, či realizácia zmeny navrhovanej činnosti bude mať podstatný nepriaznivý vplyv na životné prostredie vrátane zdravia obyvateľov.

- 3. Odôvodnenie vydania rozhodnutia a úvahy, ktoré boli použité pri hodnotení kritérií pre zisťovacie konanie podľa prílohy č. 10 zákona o posudzovaní vplyvov**

I. POVAHA A ROZSAH ZMENY NAVRHOVANEJ ČINNOSTI

1. Rozsah zmeny navrhovanej činnosti

Účelom zmeny navrhovanej činnosti je modernizácia linky na výrobu šedého Portlandského slinku spojená najmä:

- s rozšírením portfólia a zvýšením kapacity spoluspaľovaných alternatívnych palív;
- s rozšírením portfólia a zvýšením kapacity zhodnocovania alternatívnych surovín;
- s výstavbou novej haly na primárnu výrobu tuhých alternatívnych palív (ďalej len „TAP“).

Rozšírenie portfólia a zvýšenie kapacity spoluspaľovaných alternatívnych palív

Zmena bude spočívať vo zvýšení dávkovania TAP na hlavný horák zo súčasných 0-9 t/h na 0-10 t/h a TAP na výmenník tepla z pôvodných 0-3,5 t/h na 0-10 t/rok, čo bude predstavovať zvýšenie substitúcie tepelnej energie z alternatívnych palív zo súčasných cca 55 % na 80 - 90 % pri zachovaní max. povolenej výrobnnej kapacity 2 650 t/deň cementového slinku. Zmena bude spojená aj s rozšírením palivovej základne o nové druhy spoluspaľovaných alternatívnych palív. K 44 povoleným druhom alternatívnych palív (odpady kategórie „O“) sa doplnia ďalšie 4 druhy odpadov kategórie „O“ (katalóg. č. 02 03 04, 16 01 22, 16 03 04 a 20 01 03), čím sa zvýši nárast spotreby alternatívnych palív zo súčasných 64 500 t na 115 00 t.

Dôsledkom zmeny bude podstatné zníženie spotreby fosílnych palív, a to konkrétne čierneho uhlia z pôvodných 16 330 t/rok na 3 000 t/rok a ropného koksu z 18 492 t/rok na 4 000 t/rok.

Rozšírenie portfólia a zvýšenie kapacity zhodnocovania alternatívnych surovín

Z hľadiska zhodnocovania alternatívnych surovín pre surovinovú múčku zmena navrhovanej činnosti zahŕňa zvýšenie množstva zhodnocovaných alternatívnych surovín na hodnotu 30 000 t/rok a rozšírenie portfólia alternatívnych surovín, t. j. odpadov zhodnocovaných prostredníctvom surovinovej zmesi, ktoré sa dávajú ako zmes tradičných

a alternatívnych surovín cez výmenníkový systém na výpal šedého slinku. K aktuálne povoleným 67 druhom sa doplnia 2 nové odpady kategórie „O“ s katalóg. č. 19 01 12 a 10 01 03.

Výstavba novej haly na primárnu výrobu TAP

Zvýšenie dávkovania alternatívnych palív si vyžiada vybudovanie novej linky na predúpravu odpadov určených na spoluspaľovanie, t. j. haly na primárne spracovanie TAP s možnosťou následného skladovania spracovaných TAP. Súčasťou bude aj nový dopravník na TAP. V novovybudovanej skladovej a výrobnjej hale bude realizovaná vykládka, skladovanie a triedenie dovezených TAP, primárne spracovanie TAP - drvenie, triedenie a skladovanie spracovaných TAP. Nový dopravník zabezpečí napojenie novej haly na existujúce technológie. Maximálna spracovateľská kapacita linky na predúpravu odpadov bude 35 000 t/rok, tzv. 17,5 t/h pri predpokladanom ročnom prevádzkovom fonde 2 000 h/rok.

Zmena navrhovanej činnosti zahŕňa aj modernizáciu časti technológie linky na výrobu šedého cementu. Sú navrhnuté zmeny v existujúcej technológii a to inštalácia niekoľkých nezávislých technologických liniek, ktoré umožnia spaľovať väčšie množstvo upravených TAP.

V prevádzke sa budú vykonávať činnosti, ktoré sú podľa prílohy č. 1 k zákonu o odpadoch zaradené:

- R1 - Využitie najmä ako palivo alebo na získavanie energie iným spôsobom;
- R4 - Recyklácia alebo spätné získavanie kovov a kovových zlúčenín;
- R5 - Recyklácia alebo spätné získavanie iných anorganických materiálov;
- R12 - Úprava odpadov určených na spracovanie niektorou z činností R1 až R11.

2. Požiadavky zmeny navrhovanej činnosti na vstupy

Záber pôdy

Zmena navrhovanej činnosti sa bude realizovať v rámci existujúceho areálu navrhovateľa. Zmena navrhovanej činnosti si vyžiada zmeny v existujúcej technológii, čo však nebude mať priame nároky na nový záber pôdy mimo areálu navrhovateľa.

Súčasťou zmeny navrhovanej činnosti bude aj vybudovanie novej haly pre primárne spracovanie a skladovanie spracovaných TAP. Uvedený stavebný zámer bude realizovaný v areáli navrhovateľa, v rámci existujúceho areálu Skladu TAP 200. Celková výmera zastavanej plochy bude predstavovať 1 900 m², čo súčasne predstavuje aj plochu stavebných objektov. Predmetná plocha je v súčasnosti využívaná ako spevnená plocha a je situovaná v juhozápadnej časti areálu navrhovateľa.

Počas realizácie stavebnej činnosti súvisiacej s výstavbou novej haly nedôjde k výrubu drevín. V súvislosti s výstavbou haly bude potrebné odstránenie vegetačného krytu (tráva, malé kry) na ploche o približnej výmere 900 m².

Zmena navrhovanej činnosti nemá požiadavky na nový záber pôdy mimo hraníc areálu navrhovateľa.

Spotreba vody

Spotreba technologickej vody v rámci celého procesu výroby šedého slinku v súčasnosti predstavuje cca 185 l na jednu tonu vyrobeného slinku za rok 2019. Celková ročná spotreba technologickej vody pri výrobe cementu predstavuje 125 109 m³ za rok 2019. Po realizácii zmeny navrhovanej činnosti sa predpokladá zachovanie spotreby tejto technologickej vody. Zdroj ostáva nezmenený. Z hľadiska spotreby pitnej vody je možné očakávať nepatrný nárast

a to na úroveň 7 600 m³ /rok, čo predstavuje ročný nárast o 43 m³ . Dôvodom nárastu spotreby pitnej vody je vytvorenia nových pracovných miest.

Surovinové zdroje

Po realizácii zmeny navrhovanej činnosti sa očakáva zníženie súčasných množstiev základných vstupných surovín na výrobu cementárenského slinku. Ide konkrétne o vápenec, kedy by sa časť prírodného vápenca, okrem vysokopečnej trosky, nahradila vhodnými alternatívnymi surovinami, čo by spôsobilo zníženie spotreby vápenca o približne 3%.

Súčasťou zmeny navrhovanej činnosti je zvýšenie množstva zhodnocovaných alternatívnych surovín na hodnotu 30 000 t/rok, ako aj rozšírenie druhov alternatívnych surovín pre výrobu surovinovej múčky, t. j. odpadov zhodnocovaných prostredníctvom surovinovej zmesi, ktoré sa dávajú ako zmes tradičných a alternatívnych surovín cez výmenníkový systém na výpal šedého slinku. K aktuálne povoleným 67 druhom sa doplnia 2 nové odpady kategórie „O“ s katalóg. č. 19 01 12 a 10 01 03.

Palivá

Zmena navrhovanej činnosti súvisí predovšetkým so zvýšením množstva spalovaných alternatívnych palív so súčasným rozšírením palivovej základne o nové typy alternatívnych palív. Po realizácii zmeny navrhovanej činnosti sa predpokladá navýšenie spotreby spalovaných alternatívnych palív zo súčasného stavu 0 - 9 t/h na 0 -10 t/h na hlavný horák a na výmenník tepla zo súčasného stavu 0 - 3,5 t/h na 0 - 10 t/h. Doplnkové zhodnocovanie pneumatík vo výmenníku tepla ostáva nezmenené v rozsahu 0 - 3,0 t/h. V súčasnosti má prevádzka povolených 44 druhov alternatívnych palív, t. j. ostatných odpadov, na zhodnocovanie. Navrhovanou zmenou sa dopĺňa portfólio alternatívnych palív o 4 druhy odpadov kategórie „O“ (katalóg. č. 02 03 04, 16 01 22, 16 03 04 a 20 01 03), čím sa zvýši nárast spotreby alternatívnych palív zo súčasných 64 500 t na 115 00 t. Súčasne sa očakáva v minimálnom rozsahu aj nárast v spotrebe pneumatík z 88 t na 30 t.

Zhodnocované ostatné stavebné odpady spalovaním R1 (katalógové číslo skupiny 17) budú predstavovať množstvo približne 10 000 t/rok. Dôsledkom realizácie zmeny navrhovanej činnosti bude podstatné zníženie spotreby fosílnych palív a to konkrétne čierneho uhlia (z 16 330 t/rok na 3 000 t/rok) a ropného koksu (z 18 492 t/rok na 4 000 t/rok), čo možno považovať za pozitívnu zmenu.

V rámci realizácie zmeny navrhovanej činnosti sa ďalšie zmeny v nárokoch na spotrebu ostatných vstupných surovín neočakávajú.

Energetické zdroje

Prevádzkovateľ má povolené používať nasledovné druhy energií a médií: elektrická energia, pitná voda, technologická voda, zemný plyn naftový, tlakový vzduch a technologická para.

Navrhovanou zmenou dôjde k zmene v používanom množstve, resp. druhu energií a médií v rozsahu:

	Spotreba v roku 2019	Zmena navrhovanej činnosti
Zemný plyn	992 040 m ³	992 040 m ³
Elektrická energia	113 319 MWh	114 618 MWh
Nafta	152 300 l	172 300 l
Technologická voda	125 109 m ³	125 109 m ³
Pitná voda (celková pre závod)	7 557 m ³	7 600 m ³

Zvýšenie spotreby energetických zdrojov, konkrétne elektrickej energie a nafty, súvisí s prevádzkovaním novej haly na primárne spracovanie odpadov za účelom výroby alternatívnych palív v rámci zmeny navrhovanej činnosti. Minimálny nárast spotreby pitnej vody je spôsobený vytvorením nových pracovných miest.

Nároky na dopravu a inú infraštruktúru

Zmena navrhovanej činnosti bude predstavovať zmenu vo frekvencii dopravy súvisiacej s dotknutou prevádzkou navrhovateľa. Z hľadiska dopravnej situácie sa očakáva navýšenie dopravného zaťaženia nákladnou dopravou dovážajúcou spoluspaľované odpady do areálu TAP 200 a odvoz podsitnej frakcie odpadov z areálu TAP 200.

Navrhovaná zmena si vyžiada:

- dovoz odpadov na výrobu TAP do areálu TAP 200:
 - 10 000 t TKO = + 1 000 smetiarskych áut za rok (priemerná váha 10 t);
 - 25 000 t odpadu = + 1 190 návesov za rok (priemerná váha 21 t);
- odvoz podsitnej frakcie odpadov z areálu TAP 200: vznikáť bude 40 % z 10 000 t TKO, pri 50% spätnej vyťažnosti (návesy, ktoré dovážajú odpad, budú zároveň odvážať podsitnú frakciu) = + 87 návesov (priemerná váha 23t);
- ďalších 19 000 ton TAP = 905 návesov za rok na pokrytie potreby 115 000 t TAP za rok celkovo.

Z uvedenej bilancie vyplýva, že oproti súčasnosti dôjde k nárastu preprav o + 4 091 nákladných automobilov/rok.

Zmeny v doprave po realizácii zmeny navrhovanej činnosti

	počet preprav v r. 2019	počet preprav po realizácii zmeny
Voľne ložený cement	26 593	26 593
Vrecový cement	5 428	5 428
Alternatívne palivá	2 828	6 010
Dovoz surovín a alternatívnych surovín	17 839	18 748
Preprava po železnici – počet vlakov	175	175
Tradičné palivá – počet vlakov		
z celkovej prepravy po železnici	33	20

Nakoľko hlavná cesta vedie mimo obec, zvýšenie dopravného zaťaženia nebude mať vplyv na hlučnosť v obci. Časť dovážaného odpadu určeného na spoluspaľovanie je v súčasnosti dovážaný z Maďarska a to v objeme cca 5 000 t/rok. Uvedený stav sa po realizácii zmeny navrhovanej činnosti nezmení a nedôjde k navýšeniu dovozu odpadov z Maďarska.

V dopravnej infraštruktúre prevádzky areálu cementárne sa zmeny nepredpokladajú.

Nároky na pracovné sily

Realizáciou zmeny navrhovanej činnosti sa predpokladá zmena počtu pracovníkov – vznikne približne 10 novovytvorených pracovných miest (spolu 170 pracovníkov). Pôjde prevažne o technických pracovníkov.

3. Údaje o výstupoch zmeny navrhovanej činnosti

Výstupy do ovzdušia

Realizáciou zmeny navrhovanej činnosti sa nepredpokladá, že dôjde k podstatnej zmene zloženia alebo množstva vypúšťaných látok. Vychádza sa zo skutočnosti, že pri zachovaní

kapacity výroby výrazne poklesne spotreba fosílnych palív. Vplyv množstva spoluspaľovaných TAP na ovzdušie nebol v rámci zisťovacieho konania vyhodnotený, preto bude potrebné ho vyhodnotiť v rámci posudzovania vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie podľa zákona o posudzovaní vplyvov.

Vybudovaním novej haly na primárne spracovanie TAP vznikne nový zdroj znečisťovania ovzdušia, ktorý bude produkovať tuhé znečisťujúce látky. Spôsob odprášenia novej haly bude potrebné doriešiť v rámci posudzovania vplyvov zmeny navrhovanej činnosti na životné prostredie podľa zákona o posudzovaní vplyvov.

Po realizácii zmeny navrhovanej činnosti sa nepredpokladá podstatná zmena koncentrácií monitorovaných znečisťujúcich látok, keďže alternatívne palivá sú chemicky čistejšie ako petroľkoks. Naopak, predpokladá sa zníženie koncentrácie NO_x. Súčasne sa očakáva zníženie špecifických emisií CO₂ z 634 na 573 kg na tonu vyrobeného slinku. Realizácia navrhovanej zmeny môže mať vplyv iba na zvýšenie CO. Očakáva sa aj mierne zvýšenie množstva produkovaných tuhých znečisťujúcich látok, ktoré bude spojené s linkou na predúpravu odpadov určených na spoluspaľovanie.

Zmena navrhovanej činnosti bude sprevádzaná aj zmenou frekvencie dopravy súvisiacej s dotknutou prevádzkou a bude tak viesť k zmenám emisií z líniových zdrojov. Zmenou navrhovanej činnosti dôjde k zvýšeniu dovozu alternatívnych palív, ako aj k novým prepravám v zmysle vývozu vznikajúcich odpadov. Očakáva sa nárast o 4 091 prepráv ročne.

Detailnejšie zhodnotenie vplyvu zmeny navrhovanej činnosti na ovzdušie, ako aj preukázanie dodržiavania emisných limitov, bude realizované v procese posudzovania vplyvov zmeny navrhovanej činnosti na životné prostredie, kedy bude vplyv vyhodnotený odbornou spôsobilou osobou vo forme imisno-prenosového posúdenia.

Odpadové vody

Realizáciou zmeny navrhovanej činnosti sa množstvo vypúšťaných odpadových vôd z mechanicko-biologickej čistiare odpadových vôd zvýši len v minimálnom rozsahu, t. j. o 43 m³/rok (súčasný stav vypúšťaných odpadových vôd je 400 m³) a to z dôvodu nárastu spotreby pitnej vody pre potreby nových zamestnancov. Nepredpokladá sa zvýšenie produkcie odpadových vôd z povrchového odtoku, nakoľko v rámci zmeny navrhovanej činnosti sa nová hala postaví na čiastočne spevnenej ploche. Množstvo vypúšťaných odpadových vôd z povrchového odtoku sa po realizácii navrhovanej zmeny nezmení a ostane na úrovni približne 57 000 m³. Dažďová voda bude zachytávaná v existujúcej retenčnej nádrži a podľa potreby vypúšťaná do recipientu Turniansky potok otvorením ventilu.

Z uvedeného vyplýva, že zmeny vo vypúšťaných odpadových vodách sa nepredpokladajú, resp. len v minimálnom rozsahu.

Odpady

Zmena navrhovanej činnosti bude súvisieť so vznikom nového odpadu kategórie „O“. Pôjde o podsítnú frakciu zo spracovávaného tuhého komunálneho odpadu v množstve približne 40 %, t. j. v množstve približne 4 000 t/rok. Tento odpad bude skladovaný v kóji v novo navrhovanej výrobnjej hale a bude priebežne odvážaný na ďalšie zneškodnenie, resp. zhodnotenie do iných oprávnených prevádzok (skládka, resp. spaľovňa).

Hluk

V rámci realizácie zmeny navrhovanej činnosti pribudne nový zdroj hluku a to drvič odpadov v rámci navrhovanej linky na predúpravu odpadov. Drvič bude umiestnený v novej výrobnjej hale, ktorej steny budú tvorené zo „sendvičového“ panelového systému, ktorý

zabezpečí pohlcovanie zvuku. Výrobná hala s technológiou bude uzatvorená. Nová hala bude situovaná do časti areálu vzdialenejšej od obytných zón najbližšie situovanej obce Dvorníky. Uvedené opatrenia budú eliminovať vplyv hluku na okolité prostredie. Súčasne tieto opatrenia vylúčia šírenie vibrácií do širšieho okolia.

So zmenou navrhovanej činnosti je spojené zvýšenie dopravného zaťaženia, vyplývajúce zo zvýšených nárokov na dovoz odpadov na spoluspaľovanie a odvoz vytriedenej podsitnej frakcie z TKO. Z hľadiska hlukovej situácie môže mať zmena navrhovanej činnosti negatívne vplyvy na okolité prostredie prevažne len z hľadiska zvýšeného dopravného zaťaženia.

Miera tohto vplyvu bude objektívne vyhodnotená až na základe modelovej predikcie hluku, ktorá bude vyhodnotená v rámci posudzovania vplyvov zmeny navrhovanej činnosti na životné prostredie podľa zákona o posudzovaní vplyvov.

Žiarenie a iné fyzikálne polia

Realizáciou zmeny navrhovanej činnosti nedôjde k vzniku zdrojov žiarenia a iných fyzikálnych polí, nakoľko si zmena nevyžaduje inštaláciu žiadneho nového zariadenia, ktoré by mohlo produkovať tieto typy žiarenia.

Teplo, zápach a iné výstupy

Technologický proces výpalu surovínovej múčky na slinok v porovnaní so súčasnosťou ostane nezmenený. Potenciálne šírenie zápachu z prevádzky linky výroby šedého slinku vzniká v prípade nesprávneho nakladania s niektorými druhmi odpadov. Tento zápach bude eliminovaný spôsobom nakladania s odpadmi, kedy sa neuvažuje so skladovaním väčšieho množstva odpadov ako je prevádzková zásoba na 2-5 dni. Celá linka pre nakladanie s odpadmi bude uzatvorená s odsávaním vzdušiny s jej zaústením do 4 textilných filtrov s pulzovým vzduchovým oplachom. Vykladacie zariadenie je vybavené 2 integrovanými filtračnými zariadeniami, ktoré vytvárajú v zariadení mierny podtlak a bránia tak úniku prachových častí z boxu do okolia. Sklad tuhých alternatívnych palív, v ktorom dochádza k najväčšej manipulácii s TAP a tým aj k najväčšiemu možnému vývinu prachových častí, je opatrený odsávaním prachovej vzdušiny o celkovom objeme 20 000 m³ /hod. Systém dopravy TAP do horáka pásovým dopravníkom Vecobelt je odprašovaný látkovým filtrom s regeneráciou filtračných látok tlakovým výduchom. Navrhovaný dopravník z novo navrhovanej výrobnéj haly TAP bude zakapotovaný a odprašený, čím sa vylúči šírenie prachových častí do okolitého prostredia. Pre zmenu navrhovanej činnosti neboli identifikované žiadne ďalšie výstupy alebo nároky na vstupy, či iné špecifické požiadavky.

II. UMIESTNENIE ZMENY NAVRHOVANEJ ČINNOSTI

Zmena navrhovanej činnosti bude realizovaná v existujúcom areáli cementárne navrhovateľa, ktorý sa nachádza v Košickom kraji, v okrese Košice – okolie, v obci Dvorníky – Včeláre na pozemkoch s parc. č. 157/41, 157/78, 157/86, 157/88 až 157/128, 157/131, 157/132, 157/138, 157/150 až 157/153, 157/170 až 157/174, 157/176 až 157/178, 157/182, 393/3, 393/25, 534/4, 534/5, 534/11, 534/12, 534/34 až 534/37, 863/5 a 2064 v katastrálnom území Dvorníky.

Areál cementárne sa nachádza v Turnianskej kotline, juhozápadne od obce Turňa nad Bodvou vo vzdialenosti cca 1,8 km. Areál cementárne je umiestnený približne 0,5 km južne od zastavaného územia obce Dvorníky a asi 2 km východne od obce Včeláre.

1. Súčasný stav využívania územia

Prevádzka navrhovateľa je zameraná na výrobu šedého cementu. Najbližšia obytná zástavba je vo vzdialenosti asi 500 m od prevádzky navrhovateľa. V dotknutom území sú prevádzkované existujúce technologické zariadenia na výrobu šedého cementu, ktoré pred uvedením do prevádzky prešli procesom podľa zákona o posudzovaní vplyvov. Zmena navrhovanej činnosti priamo nadväzuje na existujúcu činnosť a má zabezpečiť zvýšenie podielu spaľovania TAP, zníženie produkcie emisií oxidu uhličitého a oxidov dusíka a zníženie množstva používaných alternatívnych fosílnych palív (uhlie, petrokoks).

2. Súlad s územnoplánovacou dokumentáciou

Zmena navrhovanej činnosti spočíva v modernizácii linky na výrobu šedého Portlandského slinku, v rozšírení portfólia a zvýšení kapacity spoluspaľovaných alternatívnych palív a zhodnocovania alternatívnych surovín a výstavbou novej haly na primárnu výrobu TAP v už existujúcej prevádzke navrhovateľa, z uvedeného dôvodu možno konštatovať, že areál navrhovateľa nebude v rozpore s územným plánom obce a územným plánom regiónu Košického kraja.

3. Územná ochrana

Areál cementárne je umiestnený na území, kde v súčasnosti platí prvý stupeň ochrany podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon OPK“).

V jeho širšom okolí sa nachádzajú nasledujúce chránené územia:

- Národný park Slovenský kras – vzdialený približne 2 km od areálu;
- Prírodná rezervácia Zemné hradisko - vo vzdialenosti približne 2 km SZ od dotknutej lokality, v k. ú. Dvorníky;
- Národná prírodná rezervácia Turniansky hradný vrch (cca 2,5 km SV, k. ú. Turňa nad Bodvou);
- Národná prírodná rezervácia Zádielska tiesňava (cca 2,8 km S, k.ú. Háj a Bôrka).
- Chránené vtáčie územie SKCHVU027 Slovenský kras - pokračuje ako lokalita sústavy NATURA 2000 aj na území Maďarska ako HUAN10001 Aggteleki-karszt, s výmerou 23 609,56 ha. Súčasne ide aj územie európskeho významu HUAN20001 Aggteleki-karszt és peremterületei, s výmerou 23 093,83 ha.
- Územie európskeho významu SKUEV0917 Dlhý vrch - vo vzdialenosti cca 0,8 km;
- Územie európskeho významu SKUEV0356 Horný vrch - vo vzdialenosti cca 2 km SZ
- Územie európskeho významu SKUEV0341 Dolný vrch - vzdialený približne 3,5 km JZ smerom.

III. VPLYVY ZMENY NAVRHOVANEJ ČINNOSTI

V rámci vykonaného zisťovacieho konania boli identifikované nasledujúce vplyvy zmeny navrhovanej činnosti na jednotlivé zložky životného prostredia:

1. Vplyvy na obyvateľstvo

Zmena navrhovanej činnosti bude realizovaná v existujúcom areáli cementárne, ktorý je vzdialený cca 1,8 km od obce Turňa nad Bodvou, 0,5 km od zastavaného územia obce Dvorníky a cca 2 km od obce Včeláre. Areál je situovaný približne 800 m od hraníc s Maďarskou republikou. Najbližšie zastavané územie na území Maďarska je vzdialené cca 2,6 km.

Počas realizácie zmeny navrhovanej činnosti bude dochádzať k priamym vplyvom v podobe záťaže zo zvýšenej dopravnej frekvencie v lokalite spojenjej s primeraným nárastom hluku a emisií znečisťujúcich látok zo spaľovacích motorov nákladnej dopravy. Tieto vplyvy budú spájané najmä s prebiehajúcou stavebnou činnosťou a inštaláciou jednotlivých technologických prvkov. Miera vplyvov bude časovo i priestorovo obmedzená v trvaní približne 10 mesiacov.

Počas samotnej prevádzky budú vznikať negatívne vplyvy na obyvateľstvo:

- zaťaženie ovzdušia emisiami znečisťujúcich látok,
- hluk
- zápach;
- dopravné zaťaženie a z toho vyplývajúce zaťaženie emisiami hluku a znečisťujúcich látok do ovzdušia a zaťaženie dotknutých komunikácií;
- psychologické vplyvy.

Hluk z technologickej linky výroby šedého cementu po realizácii zmeny navrhovanej činnosti nezvýši súčasné hladiny hluku. Zdrojom hluku v súvislosti s navrhovanou zmenou bude vyvolané zvýšené dopravné zaťaženie dotknutých komunikácií a nová linka na predúpravu odpadov. Miera tohto vplyvu môže byť objektívne vyhodnotená až na základe modelovej predikcie hluku, ktorej vykonanie bude možné v etape posudzovania vplyvov zmeny navrhovanej činnosti na životné prostredie.

Zmena navrhovanej činnosti vyvolá v dotknutom území aj príspevok k súčasnému dopravnému zaťaženiu dotknutých cestných komunikácií generované prevádzkou navrhovateľa. Oproti súčasnosti dôjde k nárastu prepráv o 4 091 nákladných automobilov/rok, tzv. denne nárast približne o 14 automobilov.

Zmena navrhovanej činnosti bude súčasne zdrojom emisií znečisťujúcich látok do ovzdušia a to v súvislosti ako so samotným výrobným procesom, ako aj s vyvolanou dopravou. Predpokladá sa, že realizovaním zmeny navrhovanej činnosti nedôjde k podstatnej zmene v zložení a množstve vypúšťaných znečisťujúcich látok a produkované emisie by mali byť pod limitnými hodnotami. Emisie vypúšťané do ovzdušia budú aj naďalej kontinuálne monitorované. Pri zvýšení množstva spoluspaľovaných alternatívnych palív sa predpokladajú nižšie emisie NO_x a súčasne sa očakáva zníženie špecifických emisií CO₂ na tonu vyrobeného slinku. Realizácia navrhovanej zmeny môže mať vplyv iba na zvýšenie CO, limity by mali ostať zachované. Tento predpoklad bude možné overiť v rámci konania o posudzovaní vplyvov zmeny navrhovanej činnosti na životné prostredie vykonaním imisno-prenosového posúdenia odborne spôsobilou osobou.

Vyhodnotiť aký vplyv bude mať zmena navrhovanej činnosti na obyvateľstvo bude možné až po vykonaní odborného posúdenia zdravotných rizík na dotknuté obyvateľstvo a verejné zdravie.

2. Vplyvy na horninové prostredie a reliéf

Zmena navrhovanej činnosti súvisí aj so stavebnými prácami, ktoré bude nutné realizovať pri výstavbe novej haly, určenej na primárne spracovanie TAP. Horninové prostredie bude počas výstavby novej haly v mieste jej založenie zasiahnuté do projektovanej hĺbky základov. Kontaminácia horninového podlažia cudzorodými látkami sa dá potenciálne očakávať len v prípade havarijných situácií. Pre predchádzanie takýmto situáciám, resp. elimináciu ich následkov, bude prevádzka v identifikovaných priestoroch príslušne havarijne zabezpečená.

Samotná zmena navrhovanej činnosti súvisí so zachovaním súčasnej povolenej výrobnjej kapacity slinku a teda zmena navrhovanej činnosti nemá nároky na zvýšenie spotrebu vápenca ani ílových materiálov, ktoré patria medzi základné vstupné suroviny potrebné pre výrobu

cementárenského slinku. Hoci samotná zmena navrhovanej činnosti nebude mať výrazný vplyv na zmenu množstva použitých nerastných surovín, pokračovanie v prevádzke výroby šedého slinku predstavuje významný vplyv na nerastné suroviny a to v súvislosti s nárokmi na vápenca a íl. Plánovaným zvýšením používania alternatívnych surovín sa po realizácii zmeny navrhovanej činnosti očakáva ročná potreba 593 000 t vápenca a 45 933 t ílových materiálov, pričom pri vápenci pôjde o zníženie spotreby o približne 3%. Vplyv prevádzky cementárne ako takej na nerastné suroviny tak možno hodnotiť ako veľmi významný, trvalý, nevratný a dlhodobý pôsobiaci s lokálnym dosahom.

3. Vplyvy na ovzdušie

V priebehu realizácie zmeny navrhovanej činnosti, kedy bude dochádzať k stavebným prácam budú vznikať hlavne emisie znečisťujúcich látok zo spaľovacích motorov nákladných automobilov a stavebných mechanizmov a sekundárna prašnosť zo stavebnej činnosti. Tento vplyv bude len dočasný. Realizácia zmeny navrhovanej činnosti nie je spojená so vznikom nových znečisťujúcich látok vypúšťaných do ovzdušia. Odpadové plyny z linky na výrobu šedého slinku budú aj naďalej odvádzané do ovzdušia sústavou vzduchotechnických zariadení a samostatnými výdychmi.

Vybudovaním novej haly na primárne spracovanie TAP vznikne nový zdroj znečisťovania ovzdušia, ktorý bude produkovať v prevažnej miere tuhé znečisťujúce látky. Spôsob odprášenia novej haly bude potrebné doriešiť v rámci posudzovania vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie podľa zákona o posudzovaní vplyvov.

Po realizácii zmeny navrhovanej činnosti sa nepredpokladá podstatná zmena koncentrácií monitorovaných znečisťujúcich látok oproti súčasnému stavu, nakoľko alternatívne palivá sú chemicky čistejšie ako petrolkoks. Naopak, zvýšením spoluspaľovaných alternatívnych palív sa predpokladá zníženie koncentrácie NOx. Súčasne sa očakáva zníženie špecifických emisií CO₂ z 634 na 573 kg na tonu vyrobeného slinku. Realizácia zmeny navrhovanej činnosti môže mať vplyv iba na zvýšenie CO. Očakáva sa aj mierne zvýšenie množstva produkovaných tuhých znečisťujúcich látok, ktoré bude spojené s linkou na predúpravu odpadov určených na spoluspaľovanie.

Na zmenu emisií môže vplývať aj zvýšenie frekvencie dopravy. Oproti súčasnosti sa predpokladá ročný nárast + 4 091 prepráv/rok, t. j. približne nárast o 14 prepráv denne.

Detailnejšie zhodnotenie vplyvu zmeny navrhovanej činnosti na ovzdušie, ako aj preukázanie dodržiavania emisných limitov, bude realizované v procese posudzovania vplyvov, kedy bude vplyv vyhodnotený odborne spôsobilou osobou vo forme imisno-prenosového posúdenia.

4. Vplyvy na klimatické pomery

V rámci výstavby novej haly určenej na primárne spracovanie TAP dôjde k odstráneniu vegetačného krytu a vytvoreniu nových spevnených plôch. Tento zásah však nebude mať vplyv na miestnu mikroklimu. Súčasne produkované emisie znečisťujúcich látok nebudú takého charakteru a ani množstva, ktoré by malo zásadný vplyv na miestnu mikroklimu. Vplyvy na zmeny teploty vzduchu, jeho prúdenia, či tvorbu hmiel sa nepredpokladajú.

Celkovo možno konštatovať, že realizáciou zmeny navrhovanej činnosti a jej prevádzkou nedôjde k zmene ani podstatnému ovplyvneniu klimatických pomerov dotknutej lokality a širšieho územia v porovnaní so súčasným stavom.

5. Vplyvy na vodné pomery

Realizáciou zmeny navrhovanej činnosti sa množstvo vypúšťaných odpadových vôd z mechanicko-biologickej čistiare odpadových vôd zvýši len v minimálnom rozsahu, t. j. o 43 m³/rok. Nepredpokladá sa zvýšenie produkcie odpadových vôd z povrchového odtoku, nakoľko v rámci zmeny navrhovanej činnosti sa nová hala postaví na čiastočne spevnenej ploche. Množstvo vypúšťaných odpadových vôd z povrchového odtoku sa po realizácii navrhovanej zmeny nezmení a ostane na úrovni približne 57 000 m³. Dažďová voda bude zachytávaná v existujúcej retenčnej nádrži a podľa potreby vypúšťaná do recipientu Turniansky potok otvorením ventilu.

Na základe uvedeného možno konštatovať, že vplyvy zmeny navrhovanej činnosti na režim povrchových a podzemných vôd ako aj na odtokové pomery dotknutej lokality budú len nevýznamné, resp. sa očakávajú len v minimálnom rozsahu. Realizáciou zmeny navrhovanej činnosti sa nepredpokladá ovplyvnenie hydrologických ani hydrogeologických pomerov dotknutého územia ani negatívny vplyv na výšku hladiny a smer prúdenia podzemnej vody, resp. výdatnosť vodných zdrojov.

6. Vplyvy na pôdu

Zmena navrhovanej činnosti sa bude realizovať v rámci existujúceho areálu navrhovateľa. K novému trvalému ani dočasnému záberu poľnohospodárskeho pôdneho fondu alebo lesného pôdneho fondu tak nedôjde.

Súčasťou zmeny navrhovanej činnosti bude vybudovanie novej haly pre primárne spracovanie a skladovanie spracovaných TAP. Celková výmera zastavanej plochy bude predstavovať 1 900 m², čo súčasne predstavuje aj plochu stavebných objektov.

Počas realizácie zmeny navrhovanej činnosti je potenciálne riziko kontaminácie pôdy spojené len s havarijnými stavmi. V prípade takýchto havarijných stavov sa bude postupovať v súlade s prevádzkovým poriadkom a kontaminovaná zemina bude zneškodnená v súlade s platnou legislatívou. Znečistenie pôdy počas prevádzky navrhovanej činnosti vrátane jej zmeny sa pri bežnej prevádzke nepredpokladá a neočakávajú sa ani negatívne vplyvy zmeny navrhovanej činnosti na pôdu.

7. Vplyvy na faunu, flóru a ich biotopy

Prevádzka navrhovanej činnosti vrátane jej zmeny bude realizovaná v rámci existujúceho areálu cementárne. Počas realizácie stavebnej činnosti súvisiacej s výstavbou novej haly nedôjde k výrubu drevín. V súvislosti s výstavbou haly bude potrebné odstránenie vegetačného krytu (tráva, malé kry) na ploche o približnej výmere 900 m². Avšak vzhľadom na charakter a spôsob využívania danej lokality nedôjde k záberu žiadnych významných biotopov, ani k ohrozeniu alebo likvidácii vzácných alebo chránených zástupcov fauny a flóry, či záberu ich biotopov.

8. Vplyvy na krajinu – štruktúru a využívanie krajiny, krajinný obraz

Prevádzka navrhovanej činnosti vrátane jej zmeny bude realizovaná v rámci existujúceho areálu cementárne, mimo zastavaného územia obce.

Realizáciou zmeny navrhovanej činnosti nedôjde ku zmene vplyvu na krajinu - štruktúru a využívanie krajiny, oproti pôvodnej navrhovanej činnosti. Scenéria krajiny sa oproti súčasnému stavu zmení len minimálne a to v dôsledku výstavby novej haly pre linku na predúpravu odpadov, ktorá bude situovaná v rámci existujúceho areálu Skladu tuhých alternatívnych palív (Sklad TAP 200). Nový objekt haly sa prirodzene začlení do priemyselného areálu bez zmeny scenérie v širšom ponímaní. Nepriamy pozitívny vplyv

realizácie zmeny navrhovanej činnosti možno očakávať z hľadiska zvýšeného množstva zhodnocovaných odpadov, ktoré sa v súčasnosti ukladajú na skládky odpadov. Znižovanie množstva skládkovaných odpadov prispeje k zníženiu zaťaženia životného prostredia skládkami, ktoré sú považované za významný stresový faktor v krajine.

9. Vplyvy na chránené územia a ich ochranné pásma

Dotknuté územie sa nachádza v prvom stupeň územnej ochrany. Areál cementárne nezasahuje do veľkoplošných, alebo maloplošných chránených území, nezasahuje do navrhovaných ani vyhlásených chránených vtáčích území, území európskeho významu a ani súvislej európskej sústavy chránených území NATURA 2000.

Z veľkoplošných chránených území je najbližšie územie situované vo vzdialenosti cca 2 km a to Národný park Slovenský kras. Najbližšie maloplošné chránené územie, Prírodná rezervácia Zemné hradisko, je vzdialené cca 2 km. Uvedené chránené územia by nemali byť zmenou navrhovanej činnosťou nijako dotknuté ani ohrozené, uvedené tvrdenie bude preukázané v rámci procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie. Vzdialenosť od lokalít NATURA 2000 je minimálne 340 m (SKCHVU027 Slovenský kras), resp. cca 800 m (SKUEV0917 Dlhý vrch). Územie SKCHVU027 Slovenský kras pokračuje ako chránená lokalita sústavy NATURA 2000 aj na území Maďarska: HUAN10001 Aggteleki-karszt, pričom súčasne ide aj územie európskeho významu HUAN20001 Aggteleki-karszt és peremterületei. Uvedené územia sústavy NATURA 2000 by nemala byť zmenou navrhovanej činnosti nijako ovplyvnené ani ohrozené, uvedené tvrdenie bude preukázané v rámci procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie. Dotknutá lokalita a ani jej bezprostredné okolie nezasahuje do vodohospodárskych chránených území ani ich ochranných pásiem.

10. Vplyvy na územný systém ekologickej stability

Zmena navrhovanej činnosti priamo nezasahuje do žiadnych prvkov územného systému ekologickej stability. Realizáciou zmeny navrhovanej činnosti tak nedôjde ku zmene vplyvu na územný systém ekologickej stability.

11. Predpokladané vplyvy presahujúce štátne hranice

Areál cementárne je situovaný približne 800 m od hraníc s Maďarskou republikou. Najbližšie obývané územie na území Maďarska je vzdialené približne 2,6 km južným smerom. Na základe vykonaného predbežného posúdenia je možné konštatovať, že zmena navrhovanej činnosti vzhľadom na svoj charakter a vyvolané vplyvy, nebude predstavovať významné negatívne vplyvy presahujúcich štátne hranice. Uvedené tvrdenie bude možné overiť v konaní o posudzovaní vplyvov na životné prostredie prostredníctvom vykonaných odborných štúdií na ovzdušie, hlukovú situáciu ako aj verejné zdravie, ktoré bude realizované odborne spôsobilými osobami.

IV. ZÁVEREČNÉ VYHODNOTENIE

MŽP SR listom č. 4764/2020-1.7/zg, 4047/2021, zo dňa 25. 01. 2021 v zmysle § 33 ods. 2 správneho poriadku oboznámilo účastníkov konania s tým, že v rámci zisťovacieho konania zmeny navrhovanej činnosti MŽP SR zhromaždilo rozhodujúce podklady na vydanie rozhodnutia a ako účastníci konania majú právo sa s podkladmi na vydanie rozhodnutia oboznámiť a následne sa k nim, ako aj k spôsobu ich zistenia, vyjadriť pred vydaním rozhodnutia, prípadne navrhnúť ich doplnenie. Do spisu bolo možné nahliadnuť (robiť z neho kópie, odpisy, výpisy) na MŽP SR v lehote 5 pracovných dní od doručenia upovedomenia.

MŽP SR pre oboznámenie sa s podkladmi rozhodnutia určilo, že do spisu bolo možné nahliadnuť (robiť z neho kópie, odpisy a výpisy) na MŽP SR, na adrese Námestie Ľudovíta Štúra 1, 812 35 Bratislava, v pracovných dňoch v čase od 9:00 hod. do 14:00 hod.

K podkladom rozhodnutia sa vyjadrila obec Host'ovce, ktorá nesúhlasí so zmenou navrhovanej činnosti a žiada vykonať emisno-imisnú štúdiu.

Pripomienky a požiadavky uplatnené obcou Host'ovce budú predmetom ďalšieho konania podľa § 30 a následných ustanovení zákona o posudzovaní vplyvov a budú navrhovateľom zapracované v správe o hodnotení.

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, sekcia ochrany prírody, biodiverzity a odpadového hospodárstva, odbor posudzovania vplyvov na životné prostredie posúdilo zmenu navrhovanej činnosti uvedenú v predloženom oznámení o zmene navrhovanej činnosti z hľadiska jej povahy a rozsahu, miesta vykonávania zmeny navrhovanej činnosti a významu a vlastností očakávaných vplyvov na životné prostredie a zdravie obyvateľov, pričom vzalo do úvahy súčasný stav životného prostredia v dotknutom území. Pri posudzovaní predpokladaných vplyvov na životné prostredie a zvažovaní ďalšieho postupu v zmysle ustanovení zákona o posudzovaní vplyvov boli použité kritériá pre zisťovacie konanie podľa § 29 zákona o posudzovaní vplyvov, uvedené v prílohe č. 10 zákona o posudzovaní vplyvov, ktorá je transpozíciou prílohy č. III Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/92/EÚ o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie.

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, sekcia ochrany prírody, biodiverzity a odpadového hospodárstva, odbor posudzovania vplyvov na životné prostredie vychádzalo okrem samotného oznámenia o zmene navrhovanej činnosti aj zo stanovísk doručených k oznámeniu o zmene navrhovanej činnosti. MŽP SR vzalo do úvahy stanoviská dotknutej verejnosti a dotknutej obce Dvorníky - Včeláre, v ktorých bolo poukázané okrem iného aj na možné znečistenie životného prostredia, ohrozenie zdravia obyvateľov a zníženie kvality obyvateľov žijúcich v dotknutom území, spôsobeného najmä vypúšťaním emisii do ovzdušia. Z uvedeného dôvodu bol v predmetných stanoviskách vyjadrený nesúhlas s realizovaním zmeny navrhovanej činnosti. V rámci zisťovacieho konania bola tiež Slovenskou inšpekciou životného prostredia uplatnená požiadavka na vypracovanie imisno-prenosové posúdenie, hlukovej štúdie.

Celkovo možno zhodnotiť, že obsah oznámenia o zmene navrhovanej činnosti a samotné zisťovacie konanie nemožno považovať za dostačujúci podklad na riadne posúdenie vplyvov tak významných zmien, ktoré sú predmetom tohto konania a vplyvy identifikované v rámci vykonaného zisťovacieho konania nemožno považovať za preukazné. Preto navrhovateľ bude povinný v správe o hodnotení predložiť potrebné štúdie, ktoré preukážu, že realizácia zmeny navrhovanej činnosti nebude mať podstatný nepriaznivý vplyv na životné prostredie vrátane zdravia obyvateľov.

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, sekcia ochrany prírody, biodiverzity a odpadového hospodárstva, odbor posudzovania vplyvov na životné prostredie na základe preskúmania a zhodnotenia predloženého oznámenia o zmene navrhovanej činnosti, doručených stanovísk dotknutej verejnosti, orgánov štátnej správy a samosprávy a z hľadiska zhodnotenia celkovej úrovne ochrany životného prostredia podľa zákona o posudzovaní vplyvov usúdilo, že nie je možné vylúčiť pravdepodobný významný vplyv zmeny navrhovanej činnosti, preto rozhodlo tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, sekcia ochrany prírody, biodiverzity a odpadového hospodárstva, odbor posudzovania vplyvov na životné prostredie upozorňuje navrhovateľa, že po nadobudnutí právoplatnosti tohto rozhodnutia vydá podľa § 30

zákona o posudzovaní vplyvov rozsah hodnotenia zmeny navrhovanej činnosti. Pre nasledujúce kroky posudzovania vplyvov zmeny navrhovanej činnosti sa uplatnia jednotlivé ustanovenia zákona o posudzovaní vplyvov.

Upozornenie: Podľa § 29 ods. 16 zákona o posudzovaní vplyvov dotknutá obec o rozhodnutí vydanom v zisťovacom konaní bezodkladne informuje verejnosť na svojom webovom sídle, ak ho má zriadené, a na úradnej tabuli obce.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať do 15 dní od jeho doručenia rozklad podľa § 61 ods. 1 správneho poriadku na Ministerstve životného prostredia Slovenskej republiky.

V prípade verejnosti sa podľa § 24 ods. 4 zákona o posudzovaní vplyvov za deň doručenia rozhodnutia považuje pätnásť deň zverejnenia rozhodnutia podľa § 29 ods. 15 zákona o posudzovaní vplyvov na webovom sídle Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky.

Toto rozhodnutie je po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov, ktoré sa preň pripúšťajú, preskúmateľné správnym súdom podľa ustanovení zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok.

Ing. Roman Skorka
riaditeľ odboru

Rozdeľovník

Doručuje sa (elektronicky):

1. Obecný úrad v Turni nad Bodvou, Moldavská cesta č. 419/49, 044 02 Turňa nad Bodvou
2. Obecný úrad Dvorníky-Včeláre, Dvorníky č. 4044 02 Turňa nad Bodvou
3. Obecný úrad Zádiel, Zádiel 83, 044 02 Zádiel
4. Obecný úrad Žarnov, Žarnov 85, 044 02 Žarnov
5. Obecný úrad Host'ovce, Host'ovce 101, 044 02 Host'ovce
6. Obecný úrad Turnianska Nová Ves, Turnianska Nová Ves 84, 044 02 Turnianska Nová Ves
7. EKOS PLUS s.r.o., Župné námestie 7, 811 03 Bratislava
8. Občianske združenie Zelený živel, Dvorníky – Včeláre 102, 044 02 Turňa nad Bodvou
9. Občianske združenie PRO NATURO, Dvorníky 36, 044 02 Dvorníky – Včeláre
10. Občianske združenie EKOTEAM, Hlavná 369/48, 906 38 Rohožník
11. JUDr. Daniel Gajdoš, Strážnická 2, 811 08 Bratislava

Na vedomie:

12. Slovenská inšpekcia životného prostredia, Inšpektorát životného prostredia Košice, Odbor integrovaného povoľovania a kontroly, Rumanova 14, 040 53 Košice
13. Regionálny úrad verejného zdravotníctva, Ipeľská 1, 040 11 Košice
14. Okresné riaditeľstvo hasičského a záchranného zboru v Košiciach, Požiarnická č. 4, 040 01 Košice
15. Úrad Košického samosprávneho kraja, Nám. Maratónu mieru 1, 042 66 Košice
16. Okresný úrad Košice, odbor starostlivosti o životné prostredie, Oddelenie ochrany prírody a vybraných zložiek životného prostredia kraja, Komenského 52, 041 26 Košice
17. Okresný úrad Košice - okolie, odbor starostlivosti o životné prostredie, Hroncova 13, 041 70 Košice
18. Okresný úrad Košice - okolie, odbor krízového riadenia, Hroncova 13, 041 70 Košice
19. Okresný úrad Košice - okolie, odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií, Hroncova 13, 041 70 Košice
20. Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, Mlynské nivy 44/a, 827 15 Bratislava
21. Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, Odbor ochrany ovzdušia, TU
22. Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, sekcia ochrany prírody, biodiverzity a odpadového hospodárstva, odbor environmentálnych rizík, biologickej bezpečnosti a odpadového hospodárstva, TU
23. Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, sekcia ochrany prírody, biodiverzity a odpadového hospodárstva, odbor ochrany prírody, TU

Doručí sa (poštou):

1. Alexander Szabó, Zádiel 37, 044 02 Turňa nad Bodvou
2. Alexander Szabó, Zádiel 37, 044 02 Turňa nad Bodvou (splnomocnenec občianskej iniciatívy)